

ב"ה

פרשת משפטים

שלש פעמים בשנה יראה...אל פני האדון ה'
משפטים כ"ג י"ז

חנה הנביאה לא שכרה "בייבי-סיטער" לטפל בשמואל

בתחילת ספר שמואל מסופר על לידת שמואל הנביא וגידולו על-ידי אמו, חנה הנביאה. בסיפור זה ישנו לימוד נפלא מהנהגת חנה, הנהגה שכל משפחה בעם ישראל יכולה וצריכה ללמוד ממנה.

בתחילת העניין מסופר כי אלקנה אבי שמואל היה עולה מדי שנה בשנה למשכן שילה ולקח עמו את בני משפחתו, "ועלה האיש ההוא מעירו מימים ימימה להשתחוות ולזבוח לה'".

בהמשך הדברים מסופר שלחנה נולד בן, "ותקרא את שמו שמואל". כשהגיע שוב זמן העלייה לרגל, חשב אלקנה שחנה תצטרף אליו לדרך, אולם חנה השיבה בשלילה. היא נימקה צעד זה בכך שיש לה תינוק קטן, ומוטל עליה להמתין ולשבת עמו בבית עד שתגמול אותו, עד שתגדל ותחנך אותו, ואזי תעלה לשילה יחד עמו.

לאמיתו של דבר, היה באפשרותה של חנה לעלות לרגל יחד עם בנה שמואל. אלקנה היה אדם אמיד, והיה באפשרותו לקחת משרתים ומיניקות שיסייעו לחנה ליטול עמה את התינוק, ולוודא שדבר לא יארע לו בדרך.

מאידך, היה ביכולתה של חנה לעלות לרגל לבדה, ולשכור "בייבי-סיטער" שיטפל בילד במשך אותם שבועות. ומכיוון שבעת שהייתה בשילה תשיג חנה עוד ועוד אלוקות וקדושה - הרי שבסופו של דבר הדבר יועיל גם לבנה.

זאת ועוד: חנה, כמסופר בהמשך הכתוב, היתה נביאה. מכאן, שבעלייתה לרגל לשילה היא ראתה והשיגה את הקדושה לא כפי השגתו של יהודי פשוט, אלא כהשגתה וראייתה של נביאה - התענוג וההבנה האמיתיים שבקדושה, הרגש הנעלה ביותר אליו ניתן להגיע.

ובכל זאת בחרה חנה שלא לעלות לרגל, אלא להישאר בבית בשנתיים הראשונות של הילד, כדי להשיג ולוודא שהוא מתחנך וגדל כנדרש, על כל פנים טוב יותר מאשר בזמן שהייה בדרכים, ואפילו כשהנסיעה היא עלייה לרגל לשילה. בעלה גם הבין וקיבל זאת: "ויאמר לה אלקנה אשה עשי הטוב בעיניך שבי עד גמלך אותו".

לאחר-מכן, כשהעלתה חנה את שמואל לשילה כדי שישב שם "עד עולם" העידה: "אל הנער הזה התפללתי", היה זה בכוח מסירות-הנפש שלה, בכך שלא עלתה לשילה משך שנתיים ימים, במטרה לוודא ששמואל יקבל את כל צרכיו. בהנהגה זו אף השיגה חנה - נוסף על עצם הנבואה הכתובה בהמשך הדברים, המעידה כשלעצמה שהקדוש ברוך הוא הסכים להנהגתה - את כתיבת נבואתה בתורה.

פרטים רבים מקורות חייה של חנה לא נכתבו בתורה; בכתוב ישנם פסוקים ספורים בלבד על חיי אלקנה וחנה. טעם הדבר הוא פשוט - שכן הדברים שנכתבים בתורה

מהווים הוראה לכל הדורות כולם. הסיבה לכך שהפסוקים המספרים על כך שחנה לא עלתה לרגל לשילה נכתבו, היא לפי שטמונה בהם הוראה לכל הדורות הבאים.

הנהגתה של חנה הנביאה מהווה דוגמה לכל נשות ישראל במשך כל הדורות הבאים:

כל אם יהודייה, או אשה המתעתדת להיות אם בישראל, עסוקה מן הסתם בדברים טובים שונים, שהרי מדובר בעם חכם ונבון; אך עם זאת עליה לזכור תמיד מה עיקר תפקידה.

ישנם שטועים וחושבים, שהאשה נחשבת כנחותה ליד הגבר, ולכן עליה להשתדל ולנהל מאבקים כדי להשתוות אליו. כשם שלגבר יש תפקיד ומשרה כלשהי, גם עליה לתפוס משרה דומה, וכשם שהגבר יוצא מביתו השכם בבוקר ושב אל הבית מותש ועייף בשעות מאוחרות, גם עליה להוכיח שהיא אינה פחותה ממנו.

מחשבה זו היא נחיתות והטעייה בהערכת הכוחות והתפקידים שהקדוש ברוך הוא הטיל על האשה. המלאכה המוטלת על אשה נעלית יותר אף מעלייה לרגל לשילה, וגם מהשפעה על קהילות ישראל לעלות לרגל. כל המעלות הללו אינן מגיעות למעלת פעולתה של האשה כשהיא יושבת בביתה ומנהלת אותו על יסודי התורה והמצווה בכלל ובפרט בכל הקשור לחינוך הבנים והבנות.

ייסודו וקיומו של עם ישראל ושל היהדות בכלל הוא "למשפחותיהם" - קיום וניהול המשפחה היהודית כפי שהקדוש-ברוך-הוא קבע. תפקידיה של האשה אינם חשובים פחות מאלו של הבעל, ואולי הם אף חשובים יותר, כשמדובר בטף, בילדים.

על הבעל לעשות את חלקו ואת המוטל עליו, ועל האשה לעשות את חלקה ואת המוטל עליה כעקרת הבית. אז תיווכח האשה לראות שתפקידה הוא חשוב ונחוץ יותר אין כאן

כל עניין של פחיתות ערך; ההפך הוא הנכון: דווקא על האשה סומכים, ודווקא בידה מפקידים את חינוך הבנים והבנות מילדותם, החל מעת הלידה, ואפילו החל מתשעה חודשים קודם לכן, שכן העובר "אוכל מה שאמו אוכלת ושותה מה שאמו שותה"

... הנהגה זו של חנה הנביאה אנו קוראים בהפטרה של ראש-השנה, והדבר מלמדנו שצריך להתנהג באופן כזה לאורך השנה כולה.

דווקא על-ידי שהאשה ממלאת את תפקידיה שלה, מגיעה היא לאחר-מכן עם הילד לשילה, נפגשת שם עם הכהן הגדול ומכריזה בפניו "אל הנער הזה התפללתי". נער כזה גדל לאחר מכן בדוגמת שמואל הנביא, עליו אומר המדרש שהוא כנגד משה ואהרן, והוא שמשח את דוד מלך ישראל - הגואל הראשון, המלך שמזרעו יבוא משיח צדקנו.

משיחת ו' תשרי ה'תשל"ד

(מתוך הספר "אל נשי ובנות ישראל עמוד 52)